בוכניה

var DrawingManagerData = {"mapZoom":12,"mapCenter":["49.968135836","20.4357261437"],"mapObjects":[{"title":"Bochnia","type":"marker","coordinates":[["49.9686344259","20.4303273934"]]}]}; var GoogleMaps = { map: null, mapZoom: (DrawingManagerData == "" ? 4 : DrawingManagerData.mapZoom), mapCenter: (DrawingManagerData == "" ? new google.maps.LatLng(24.886436490787712, -70.2685546875) : new google.maps.LatLng(DrawingManagerData.mapCenter[0], DrawingManagerData.mapCenter[1])), existingAreas: (DrawingManagerData == "" ? "" : DrawingManagerData.mapObjects), renderedAreas: [], drawingManager: null, markerIcons: { "regular" : "http://icons.iconarchive.com/icons/icons-land/vista-map-markers/32/Map-Marker-Marker-Outside-Chartreuse-icon.png", "hovered" : "http://icons.iconarchive.com/icons/icons-land/vista-map-markers/64/Map-Marker-Marker-Outside-Azure-icon.png"}, init: function() { //Define Map Center View var mapOptions = { zoom: this.mapZoom, center: this.mapCenter, mapTypeControlOptions: { mapTypeIds: [google.maps.MapTypeId.ROADMAP,google.maps.MapTypeId.TERRAIN, google.maps.MapTypeId.SATELLITE] }, mapTypeId: google.maps.MapTypeId.TERRAIN }; this.map = new google.maps.Map(document.getElementById('map-canvas'), mapOptions); //draw existing areas this.drawExistingAreas(); }, drawExistingAreas: function() { for (var i in this.existingAreas) { //handle polygons if (this.existingAreas[i].type == "polygon") { var paths = []; for (var point in this.existingAreas[i].coordinates) { paths.push(new google.maps.LatLng (this.existingAreas[i].coordinates[point][0], this.existingAreas[i].coordinates[point][1])); } var area = new google.maps.Polygon({ paths: paths, strokeColor: '#FF0000', strokeOpacity: 0.8, strokeWeight: 2, fillColor: '#FF0000', fillOpacity: 0.35, title: this.existingAreas[i].title, type: this.existingAreas[i].type }); area.setMap(this.map); this.drawLabel(this.existingAreas[i]); } //handle markers if (this.existingAreas[i].type == "marker") { var position = new google.maps.LatLng(this.existingAreas[i].coordinates[0][0], this.existingAreas[i].coordinates[0][1]); var marker = new google.maps.Marker({ position: position, icon: GoogleMaps.markerIcons.regular, title: this.existingAreas[i].title, type: this.existingAreas[i].type }); marker.setMap(this.map); this.drawLabel(this.existingAreas[i]); } } }, drawLabel: function(object) { var marker = new MarkerWithLabel({ position: new google.maps.LatLng(object.coordinates[0][0], object.coordinates[0][1]), map: this.map, labelContent: object.title, labelAnchor: new google.maps.Point(30, 20), labelClass: "drawing_manager_read_only_label", // the CSS class for the label labelStyle: {opacity: 1}, icon: "http://placehold.it/1x1", visible: true }); } } jQuery(function() { GoogleMaps.init(); });

שם בפולנית: Bochnia

שם בגרמנית: Bokhnya

שם באוקראינית: Бохня

שם ברוסית: Бохня

שם בעברית: בוכניה

היסטוריה מנהלית:

Country	Province	District	Town	Years
Polish-Lithuanian Commo			Bochnia	Till 1772

nwealth: Kingdom of Poland				
Austrain-Hungarian Empire	Galicia	Bochnia	Bochnia	1772-1918
Poland	Krakow	Bochnia	Bochnia	1918-1939
Under Nazi German occupation		Bochnia	Bochnia	1939-1945
Poland			Bochnia	Since WWII

נתוני אוכלוסייה:

שנה	כלל האוכלוסיה	היה
1880	8561	66
1890	8849	33
1900	10071	26
1910	10918	91
1921	11014	59

הערות:
בוכניה ממוקמת על גדתו המזרחית של נהר הרבה (Raba), אחד מיובליה הדרומיים של הויסלה, כשלושים ק"מ מזרחית לקרקוב (Kraków), וכארבעים ק"מ מערבית לטארנוב (Tarnów). בסוף המאה ה 12 או באמצע המאה ה 13 נמצאו במקום מכרות מלח רבים, שהפכו לאבן המסד הכלכלית המרכזית של העיר. בולסלאב החמישי (The ,V Bolesław הטטארים פלישת בעקבות הנראה ככל שהופסקה המכרות פעילות את וחידש ,עיר של זכויות כתב למקום העניק (Chaste. מלכי פולין סייעו במהלך הדורות לפיתוחה הכלכלי של העיר, ולפיתוח התשתיות הנחוצות לתעשיית המלח. בשנים 1398,1393 הוענקו זכויות מיוחדות לעובדי המכרות. מאותה התקופה העיר החלה לשגשג, אך אירועים שונים הביאו להאטה ולפגיעות שונות בהתפתחות העיר.

קרא עוד...
ב1447 פרצה שריפה שכילתה חלקים נרחבים מן העיר (וכך גם קרה בשנים 1510, 1644) ומחלת הדבר שהכתה בשנת 1453. בשנת 1494 הוענקה לעיר גם הפריווילגיה לקיים שוק חופשי לבשר, זאת במקביל לצמיחה מתמדת באוכלוסייה, בזכות פיתוחן של מכרות המלח. במקביל לתעשיית המלח, התפתחה בעיר גם תעשיית אריגים. במהלך מלחמות המאה ה 17 הועברה בוכניה לאוסטריה, כערובה לסיוע צבאי שהעניקה לממלכת פולין במלחמה כנגד השבדים, וזו נותרה תחת שלטון אוסטרי עד ראשית המאה ה 18 לאחר 'הסכמי קרלוביץ'. תקופה זו תחת השלטון האוסטרי הביאה להידרדרות קשה מאוד במצבה של העיר. עם חלוקת פולין הבינו האוסטרים את חשיבותם של אוצרות הטבע שבבוכניה, ופיתחו עוד את המכרות ואת ייצוא המלח. פיתוח זה הביא כמובן לצמיחה בכלל ענפי הכלכלה – המסחר והתעשיות השונות. לאחר מלחמת העולם הראשונה פגעו בעיר אסונות שונים, שיטפון ב 1925, שריפה ב 1930 שפגעה גם בעיר וגם במכרות ובציוד הכרייה. המצב הכלכלי הקשה הביא בשנת 1937 למהומות ולשביתות פועלים.

היהודים
יהודים הגיעו לבוכניה ככל הנראה עם גילוי מכרות המלח. יהודים רבים היו מעורבים ברמות שונות בתעשיית המלח. בתקופות בהן הקהילה כבר מבוססת, אנו יודעים על יהודים אמידים אשר חכרו את מכרות המלח ושיווקו אותו בכל רחבי פולין. ידוע גם על יהודים שהועלו על המוקד בשנת 1455, על רקע לא ברור. בשנת 1555 כבר ידוע על יישוב יהודי מאורגן השייך ל 61 קהילות שקיבלו מאת המלך זיגמונט אוגוסט את זכויות למכור בשר כשר, וזכויות המשחררות אותם משיפוט בבתי הדין העירוניים אלא רק בבית הדין של הווייבודה, ובבתי הדין הרבניים. עם זאת, בשנת 1602 בעקבות עלילה כנגד היהודים על שחיללו את 'לחם הקודש' גורשו מבוכניה על פי החלטת מועצת העיר כל היהודים. הללו השתכנו בקרקוב הסמוכה או בווישניץ נובי. חלק ממגורשי בוכניה הללו המשיכו להיקרא בשם 'בוכנר' גם כמה דורות מאוחר יותר. כך למשל מכונה ר' חיים בן בנימין זאב בוכנר מקרקוב, מחבר הספר 'אור חדש'. יהודים הורשו להשתתף אמנם בירידים השנתיים, אך

מייד עם תום היריד לא נותרו יהודים בעיר. הללו חששו מן הקנסות הכבדים שיוטלו עליהם במידה ויישארו בעיר מעבר לזמן המותר. למעשה מאז ועד 1867 לא התגוררו יהודים בדרך קבע בעיר, ובידינו רק אזכורים של יהודים בעלי מלאכה בודדים המתגוררים בעיר בתקופות שונות.
בשלהי שנות החמישים של המאה ה 19 החל להתפוגג האיסור על יהודים להיכנס לבוכניה. בתחילה הותר לסוחרים ולאחר מכן בשנת 1862 הותר ליהודים להתיישב בעיר בהשתדלות השלטונות האוסטריים. וכך החלו יהודים לשוב בהדרגה לבוכניה, ועד מהרה נוסדה בעיר קהילה עם בית כנסת, מוסדות צדקה, וראשי קהל. רבה הראשון של בוכניה היה ר' ברוך מנחם מנדל בן ר' נתן מאושווינצ'ם שנתמנה לתפקיד בתרכ"ו (1866). בתוך זמן לא רב מנתה הקהילה כ 1666 נפשות, אשר רובם פנו לעיסוק במסחר ומיעוטם במלאכות שונות. בין השנים 1906-1908 לא כיהן רב בעיר, אך בהמשך נתמנו לתפקיד ראב"ד של העיר: ר' אשר מאיר האלברשטם, נינו של ר' חיים האלברשטם מצאנז, ואחריו כיהן כרב העיר, בנו, ר' יהושע האלברשטם שנספה בשואה.
כבר בשנת 1892 נוסד בעיר סניף של 'חברת אהבת ציון' ובראשית המאה ה 20 נוסד סניף של 'ציון'. ב 1911 נוסד סניף של ה'המזרחי' ושנה לאחר מכן נוסד סניף של 'פועלי ציון'. לצד הפעילות המפלגתית הוקמו גם תנועות נוער ציוניות ברוח הזרמים השונים, ונוסדו מוסדות תרבות ובתי ספר ללימוד עברית. רובם המוחלט של ילדי העיר למדו ב'תלמוד תורה' ורק בודדים למדו בבית הספר הכללי לנערים.
בזמן מלחמת העולם הראשונה נותר מספר היהודים בבוכניה כשהיה ואף נוספו לעיר עוד תושבים יהודיים, אולם לאחר המלחמה מצבם הכלכלי היה קשה בדומה לשאר הקהילות ברחבי פולין. כמחצית מבתי העסק והמלאכה בעיר היו בבעלות יהודים ורובם עסקו בתחומי המזון, סנדלרות, חייטות, פחחות ובניין. הוקמו בעיר מוסדות שונים לעזרה הדדית כגון: 'בנק קואופרטיב' בחסות הג'וינט, ובנק יהודי שיתופילאשראי שנוסד בשנת 1926 ופעל עד 1938. נוסדה קופת 'גמילות חסדים' למתן הלוואות ללא ריבית לבעלי עסקים וסוחרים זעירים, וועד הקהילה המשיך להפעיל את מוסדות החסד הקהילתיים כגון: 'ביקור חולים', ו'לינת צדק', מרפאה ובה רופא במשרה מלאה שנתנה שירותים לכל נזקק, חברת 'תומכי עניים' שחילקה מצרכים בסיסיים ותמיכה כספית לעניי העיר וחברה לטיפול ביתומים. יחד עם המצב הכלכלי, ההתעוררות הלאומית הפולנית שנשאה אופי אנטישמי הרימה ראש כבר בשלהי מלחמת העולם הראשונה וב 1918 פרצו מהומות סביב העיר, שהביאו אליה פליטים יהודיים שנשדדו מכפרי הסביבה. גם בשנות השלושים של המאה נרשמו מספר לא מבוטל של אירועים אנטישמיים. ב 1934 התנפלו פורעים על יהודי בעל חנות ופצעוהו קשה. ב1934 וב 1936 הופצו כרזות אנטישמיות הקוראות לפגוע ולהחרים את היהודים. ב 1937 נעשו ניסיונות לארגן משמרות שימנעו מנוצרים לקנות בבתי עסק יהודיים, אך פעלי מפלגות הפועלים מנעו זאת, וגם משלחת של יהודים שפעלה אצל השלטונות הצליחה להביא להפעלת המשטרה בעניין. אמנם בשנת 1939 המשמרות הללו הצליחו, ואיש לא פעל כנגדן.

מלחמת העולם השנייה
עוד לפני פרוץ מלחמת העולם השנייה, באוגוסט 1939, החלו יהודים מבוכניה לנדוד מזרחה מחשש לתקיפת הגרמנים הנאצים. לאחר שנפתחה המלחמה החלו יהודים רבים אחרים לנטוש את העיר ולשים את צעדיהם מזרחה לעבר הגבול הסובייטי. לאחר הכיבוש הסובייטי, הוגלו רבים מהם לפנים ברית המועצות ביוני 1940. עם כניסת הגרמנים הנאציים לעיר, כשלושה ימים לאחר פרוץ המלחמה, החלו חטיפות של יהודים לעבודות כפיה, מעשי שוד, התעללות והשפלה, ודרישות כופר שונות. מיד לאחר הכיבוש הוקם היודנראט שבראשו עמד שמחה וייס, אשר תפקידו היה להסדיר את עבודות הכפייה, לספק רכוש וכסף לפי דרישות הצבא הגרמני הנאצי. עד מאי 1942 הועסקו יהודים בעבודות מזדמנות, אך הוקמו גם קבוצות עבודה מקצועיות בבתי מלאכה לביגוד והנעלה. אמנם כבר בשנת 1941 החל השילוח למחנות עבודה באזור. ב 16 במרץ 1942 הוקם הגטו הסגור, ומצב האוכלוסיה החל להיות קשה בשל המחסור במזון והצפיפות הגדולה. ב 24.08.1942 החלה האקציה הראשונה שנמשכה כשלושה ימים, ובסופה נשלחו הקרבנות בקרונות משא למחנה ההשמדה בעלז'ץ, וקבוצה אחת שנשלחה למחנה העבודה בראקוביצה. לאחר האקציה קובצו לגטו עוד כ 1500 מיהודי הסביבה והתנאים בו הוחמרו. כשלושה חודשים מאוחר יותר, ב 02.11.1942 התבצעה האקציה השנייה, ובה נשלחו מן הגטו כל הנשים והילדים, החולים והנכים למחנה ההשמדה בבעלז'ץ. החולים ששכבו בבית החולים היהודי שבגטו נרצחו במיטותיהם, וכך גם חלק מן הצוות הרפואי. לאחר האקציה הובאו לבוכניה עוד כמה מאות מיהודי הסביבה. באותו הזמן קבוצה של צעירים יהודים מבוכניה התארגנה בכדי להימלט מן הגטו לעבר הגבול הסלובקי וההונגרי. אמנם רק אחדים מהם הצליחו להגיע ליעדם. רובם נרצחו בדרך. חלק מבני הנוער וצעירי העיר קיימו קשרים אדוקים עם ארגון אי"ל (ארגון יהודי לוחם) בקרקוב. ב 15.8.1943 התבצעה האקציה האחרונה בגטו, וכלל תושביו גורשו למחנות שבנייה ופלאשוב, ובבוכניה נותרו רק כ 120 יהודים שנשארו לארגון וסידור הרכוש היהודי למשלוח לגרמניה, ולאחר כחודש גם הם שולחו למחנות הללו. ב 01.10.1943 הוכרזה בוכניה כ'יודנריין'. יהודים בודדים הצליחו להסתתר אצל איכרים בסביבה, אך חלקם נרצחו בידי 'ארמיה קראיובה' (K.A) הפולנית שפעלה באזור. בתום המלחמה נותרו מכל קהילת בוכניה בערך 30 ניצולים בפולין, ועוד כ 60 שגלו לברית המועצות.

(רועי גולדשמידט)

מקורות:
פנקסי הקהילות, ג, בוחניה, עמ' 64-69.
מאיר וונדר, אנציקלופדיה לחמכי גליציה, ב, עמ' 471-472.
ד"ר דוד יעקובוביץ, 'דברי הימים לקהילת ודוביצה', בתוך: ספר זכרון לקהילות ודוביצה, אנדריכוב, קלווריה, מישלניץ וסוכא, בעריכת דוד יעקובוביץ, גבעתיים- רמת גן 1967, עמ' 15-30.

Bochnia in Virtual Shtetel

Bochnia in the Kehilalinks project

About the Ghetto in Bochnia

בוכניה באתר המרכז למורשת יהדות פולין

Related items:

Inwentarz m.Bochnia

here To further explore the heritage of Jewish Bochnia click

ראי\ה מידע מפורט על קהילת בוכניה באתרמסע לגליציה

קואורדינטות: 49°58' N, 20°26' E

אזור היסטורי-תרבותי: Western Galicia

פריטים רלוונטיים לקהילה

כותרת	סוג הפריט	שנה
Correspondence with the Landesgubernium, distri...	אינדקס מהארכיון המרכזי לתולדות העם היהודי	1847
Korespondencja w sprawie zbadania stanu chajder...	אינדקס מהארכיון המרכזי לתולדות העם היהודי	1877 עד 1908
Sprawozdania, protokoły, korespondencja i inne ...	אינדקס מהארכיון המרכזי לתולדות העם היהודי	1906
Korrespondenz, Vereinbarungen und Anordnungen b...	אינדקס מהארכיון המרכזי לתולדות העם היהודי	1822
Gródek Jagełłoński, Grybów, Horodenka, Husiatyn...	אינדקס מהארכיון המרכזי לתולדות העם היהודי	1909
Korespondencja w sprawie zatwierdzenia zmian do...	אינדקס מהארכיון המרכזי לתולדות העם היהודי	1899
Correspondence with the Landesgubernium and dis...	אינדקס מהארכיון המרכזי לתולדות העם היהודי	1830
Korrespondenz mit dem k.k. Landespräsidium und ...	אינדקס מהארכיון המרכזי לתולדות העם היהודי	1828 עד 1830
Korespondencja z Starostwem w Bochni w sprawie ...	אינדקס מהארכיון המרכזי לתולדות העם היהודי	1907
Korespondencja w sprawie rozwiązania izraelicki...	אינדקס מהארכיון המרכזי לתולדות העם היהודי	1903 עד 1907

פריטים נוספים

Source URL: http://www.jgaliciabukovina.net/he/node/111151?order=type&sort=asc